

**АКАДЕМИЯ ЗА МУЗИКАЛНО, ТАНЦОВО И ИЗОБРАЗИТЕЛНО
ИЗКУСТВО „ПРОФ. АСЕН ДИАМАНДИЕВ”- ПЛОВДИВ**

СТ А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Елица Петрова Луканова

Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство

„ Проф. Асен Диамандиев”- Пловдив

на Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „**доктор**”
Професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”, докторска програма
„Хореография”

Докторант: Георги Константинов Гаров,

докторант към катедра : „Изкуства“, Архитектурен факултет на Варненски свободен
университет „Черноризец Храбър”

**Тема: „Създаване на сценично изкуство на основата на традиционни сватбени
обреди“**

Научен ръководител: проф. д-р Катя Гинева Кайрякова

1. Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали.

Становището е изготвено въз основа на Заповед № 646 от 2.10.2024 г. на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”. Като член на научното жури получих и се запознах детайлно с материалите на кандидата. Представените от докторанта дисертационен труд, автореферат, справка за приносите в дисертационния труд, публикации по темата, три водещи творчески изяви в областта на изкуствата и три реализирани кратки авторски продукти в областта на танцовото изкуство са в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ за придобиване на образователна и научна степен

„доктор”. Изпълнените изисквания ми дават възможност за обективна и пълна оценка на кандидата.

Дисертацията е с обем от 88 страници, се състои от увод, изложение в три глави, заключение, приноси, списък с използвана литература и интернет източници. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи, като в края на всяка глава са направени конкретни изводи. Списъкът с използваната литература наброява 90 заглавия, интернет източници - 7.

Авторът на докторската дисертация е доцент в ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград и докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Изкуства” към Архитектурен факултет на ВСУ „Черноризец Храбър”.

Защитата на дисертационния труд ще се състои на 04.12.2024 г. от 13.00 часа, в Заседателна зала Ректорат на ВСУ „Черноризец Храбър”.

Материалите по защитата са на разположение на интересуващите се във ВСУ „Черноризец Храбър” и на интернет адрес www.vfu.bg, раздел „Докторантури”.

2. Кратки биографични данни за кандидата.

Биографичната справка на Георги Геров ни представя развитието на неговата личност в областта на танцовото изкуство в няколко направления – образование, сценична, педагогическа и изследователска дейност. Участия в многобройни научно-практически семинари като съорганизатор и преподавател. Реализация на редица национални и международни проекти. Богата е художествено-творческата му дейност - хореография десетки танци, сценарии, хореография и режисура на множество спектакли. Целият професионален път на Георги Гаров доказва интереса му към развитата тема на дисертационния труд.

2. Актуалност на тематиката.

През последните години се наблюдава засилен интерес от редица изследователи на танцовото изкуство към сценичното творчество на фолклорна основа. Изследванията, които разглеждат посланията на празнично-обредната традиция и символиката интерпретирани в професионалното изкуство, са недостатъчни. С оглед на тази недостатъчност по-пълното и задълбочено изследване представя една силна мотивация в докторанта да продължи да работи в тази посока. Този факт определя актуалността и значимостта на темата на настоящото

изследване. За изграждането на художествения образ, неговата символика и търсените внушения в хореографското изкуство се изисква опознаване на традиционните танцови образци, тяхната специфика и значенията, които имат в обредността. *„Авторското изкуство на фолклорна основа като втора стъпка има нужда от усъвършенстване, надскачане и разчупване на стиловите и художествените ограничения на фолклорния танц, изисква изграждане на съвременен танцов език и усложнена танцова техника, за да се постигне качествено нов художествен образ, който задълбочава посланията от традицията, като засилва и разширява обхвата на внушението им”*.

3. Целесъобразност на изследователските методи за постигане на поставените цели.

Целта, която си поставя изследването е „да изясни как в съвременното българско изкуство на фолклорна основа обогатяването на танцовия език с нови изразни средства и художествени решения извежда на по-високо ниво внушението на драматургическите образи, пресъздава символите, значенията и посланията на обреда и засилва естетическата стойност на произведението”.

Ясно формулираната задача *„Обзор на съществуващата научна и образователна литература...Извършване на проучвания и наблюдения...Провеждане на интервюта...”*, която чрез използването на представените систематизирани изследвания, проучвания, анализи, интервюта и видео материали в областта на съвременното българско изкуство на фолклорна основа способства за едно много пълно, последователно и интересно представяне на авторовата теза, а именно *„обосноваване на новите хореографски решения като специфика на творческия процес в действителните форми на съвременното българско изкуство на фолклорна основа”*.

4.Оценка на дисертационния труд.

Първа глава: ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ИЗКУСТВОТО НА ФОЛКЛОРНА ОСНОВА е разделна на два параграфа:

1.1. Същност и особености, където автора ни представя кратък исторически обзор за развитието на танцовото изкуство на фолклорна основа. Необходимостта от популяризиране на музикално-танцовата култура чрез сценично представяне, преминаването от традиции към професионално хореографско изкуство. Запознава ни с пионерите на съвременното

танцово и балетно изкуство в България: Руска Колева, Хараламби Грибов и Борис Цонев. Представя и първите балетни спектакли на фолклорна основа с хореография на Анастас Петров, Христо Манолов, Мария Димова. Със създаването на Държавния ансамбъл за народни песни и танци (днес ДФА „Филип Кутев“) се поставя началото на българското професионално хореографско изкуство на фолклорна основа. *„Постепенно авторската творческа намеса придобива самостоятелност и започва да доминира над използваните традиционни образи, като внася нови философски внушения и художествени решения“*.

Георги Гаров ни представя и новаторите-хореографи Кирил Дженов, Кирил Харалампиев, Пргър Ангелов и много други, които са в основата на съвременното ни танцово изкуство. Тук трябва да отбележа за прекрасното му решение да приложи и видео материали.

1.2. Теоретични ракурси за изкуството и фолклора

Тук автора ни прегледа на научна и научнопрактическа литература, която оказва влияние и на творческото му развитие. Разглежда литература, която разглежда традиционния танц и такава, която анализира изкуството на фолклорна основа.

Втора глава: МУЗИКАЛНО-ТАНЦОВИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ НА ОСНОВАТА НА ТРАДИЦИОННАТА СВАТБА *„Традиционната сватба е центърът в живота на човека. Този момент е изпълнен с редица обреди и обичаи, приготовления през целия живот“*. В тази глава се разглеждат произведения, част от репертоара на професионалните фолклорни ансамбли „Филип Кутев“, „Тракия“ и „Варна“.

Втора глава своеобразно е разделена на три части.

2.1. Сватбата в някои сюжетни и тематични спектакли на фолклорна основа

Разглеждат се спектаклите „Хубава Яна“ хореография Даниела Дженева и „Кара Севда“ хореография Ивайло Иванов.

2.2. Тематични танци

Този тип произведения са тематични танци на основата на един обред от сватбения процес или на обреден танц, игра, хоро. Показва се самото танцуване от традицията, спецификите в начина на изпълнение на танцовите движения, майсторството при танцуване, енергиите, които тези танци излъчват. Авторът разглежда танците „На сватба“ хореография Петър Ангелов и „Хасковски сватбени игри“ хореография Кирил Дженов и „Сватбени игри“ хореография Николай Цветков.

2.3. Произведения, в които се пресъздава сватбата като обреден комплекс

Докторантът ни запознава и анализира постановката на „Тракийска сватба” хореография Маргарита Дикова.

Интересът на Георги Гаров към създаването на сценични произведения на базата на традиционните сватбени обреди и изследователската дейност му дейност по тематиката е логичен преход към последната глава от дисертационния му труд.

Трета глава: ТВОРЧЕСКИ РЕАЛИЗАЦИИ, ПОВЛИЯНИ ОТ ТРАДИЦИОННАТА ОБРЕДНОСТ

Авторът ни запознава и анализира музикално-танцовите произведения, които създава по повод докторантското му обучение.

3.1. „Постой, почакай, сънчице”

3.2. „Родопска балада“

3.3. „Залвера“

5. Приноси и значимост на научната разработка и на публикациите по темата на дисертационния труд.

Изведените приноси имат неоспоримо значение за развитието на хореографското изкуство на фолклорна основа в областта на танца. Те могат да се разделят на: приноси с научно-приложен характер и приноси с приложен характер.

Трябва да отбележа, че въпреки задълбочените изследвания на материята, историческото проследяване на развитието на съвременния сценичен фолклорен танц, едни от изявените му новатори и представители, автора ни поднася с лекота на изразните средства, което прави труда му освен много подробен, но и увлекателен.

Представените три публикации изцяло кореспондират с темата на труда.

6. Критични бележки и препоръки.

След очаквана **положителна оценка** на научното жури, трудът да бъде издаден , с цел да достигне до хореографи, педагози, танцьори и образователни институции в областта на танца.

7. Автореферат.

Авторефератът дава информация за всички части на дисертационната разработка.

8. Заключение.

Георги Гаров е един от младите и ярки представители на съвременната хореография и педагогика в областта на танца.

В своята същност дисертационния труд е научен документ вдъхновен от потребностите на съвременното развитие не само на танца на фолклорна основа, но и на танцовото изкуство като цяло.

В заключение считам, че дисертационният труд на Георги Гаров **„СЪЗДАВАНЕ НА СЦЕНИЧНО ИЗКУСТВО НА ОСНОВАТА НА ТРАДИЦИОННИ СВАТЪБЕНИ ОБРЕДИ”** представя един задълбочен анализ на темата с енциклопедичен характер.

Поради гореизложеното, категорично давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване и предлагам на почитаемото научно жури да **присъди** на докторанта образователната и научна степен **„доктор“**, професионално направление 8.3. **„Музикално и танцово изкуство”**, докторска програма **„Хореография”**.

01.11.2024 г.

доц. д-р Елица Луканова